

Michelangelo loodud kuju «Night» hoolikalt uurides tödes Ida-Virginia meditsiinikooli professor James Stark, et kujutatud naisel on tõenäoliselt rinnavähk.
Foto: AP/SCANPIX

Sõeluuringus osalenud naised kiidavad selle taset

11.10.2006 00:01

Auni Aasmaa, SA Vähi Sõeluuringud direktor

Sõeluuringu efektiivsuse näitaja on sellest osavõtt – heade tulemuste saamiseks peaks osalusprotsent olema 70.

Kahjuks pole osavõtt uuringutest kuigi aktiivne. 2003. aastal saadeti välja 28 456 kutset, kuid keskmiseks osavõtuprotsendiks kujunes 37. See kõikus piirkonniti, olles Tallinnas 29, Pärnus ja Tartus 42, maakondades keskmiselt 47 ja Hiiumaal 67 protsenti. Tasapisi on naised hakanud siiski rohkem uuringutel käima; kõige suurem on osavõtt olnud Saaremaal ja Hiiumaal, kõige väiksem aga Tallinnas ja Harjumaal. Vahemikus 2004–2005 on osalemine tõusnud keskmiselt 10%.

Et saada teada põhjusi, mis mõjutavad uuringutel käimist, ja viise, kuidas seda soodustada, tehti kaks küsitlust. Eesmärk oli välja selgitada uuringutel osalemata jätmise põhjused, naiste teadlikkus rinnavähist ja allikad, kust nad sooviksid infot saada.

Naistel paluti hinnata oma teadmisi rinnavähist. 55% naistest väitsid, et nad teavad sellest vähe, 32% vastas, et teab piisavalt, 3% arvas, et teab kõike, ja 10% vastanutest leidis, et ei tea midagi. Teabeallikaid analüüsid on näha, et kõige rohkem on naised saanud infot ajakirjandusest (51,4%) ja televisioonist (28,5%). 27,1% sai infot arstilt või õelt, 25,7% tuttavatelt, 22,9% erialakirjandusest, 10,4% infolehest ja 8,4% internetist. 10%-l vastanutest polnud mingisugust teavet.

Suurem osa naisi soovis tulevikus saada teavet infolehest, mida oleks võimalik saada arsti käest. Ülejäänud soovisid infot ajakirjandusest, televisioonist ja internetist.

Küsimusele, kas naised teavad rinnavähki põhjustavaid riskitegureid, vastas jaatavalt 49% ja eitavalt 51%. Riskiteguriks nimetati pärilikkust. 97% vastanutest väitis, et rinnavähki on võimalik avastada sõeluuringul.

Peamine sõeluuringust loobumise põhjus nii linna- kui ka maanaistel oli hiljutine uuringutel käimine, järgmine oli kutse mittesaamine. Kolmandaks mitteosalemise põhjuseks nimetasid linnanaised tihedat töögraafikut. Järgmise põhjusena kirjutasid nii linna- kui maanaised, et neil pole kaebusi. Maanaised (10,8%) vastasid, et neile on uuringule minek keeruline.

Peamine loiu osavõtu põhjus on vähene teadlikkus rinnavähi riskiteguritest ja sõeluuringu tähtsusest.

2004. aastal küsitleti rinnavähi sõeluuringul osalenud naisi, selgitamaks välja rahulolu-uuringu tegemise ja mugavusega eri tervishoiuasutustes. Naistele jagati küsimused, millele tuli vastata kohapeal. Vastamine oli anonüümne ja vabatahtlik, küsitlus tehti Järvemaal, Kohtla-Järvel, Tallinnas ja Tartus.

Tulemused näitasid, et uuring on tervishoiuasutuses hästi organiseeritud. Uuringu koha ülesleidmisel raskusi polnud ning selle lahtioleku aeg oli enamikule uuringule tulnud naistele sobiv. Polnud ka rahulolematust personali käitumise ega suhtumisega. Negatiivsena võib välja tuua, et naised ootavad rohkem infot.

Uuringu protseduur vastas ootustele, 10% naistest leidis, et see oli küll veidi valulik, kuid ei mõjutanud rahulolu-uuringu tegemise suhtes.

Suurim probleem oli naiste privaatsuse tagamine uuringu ajal. Eriti tuli see esile maakondades tehtud uuringutel.

©2006 Tarbija24